

1. Tři přání (1958, r. Ján Kadár, Elmar Klos)

Hlavní hrdina Petr a jeho manželka Věra se v poslední době čím dál více hádají a nejčastěji kvůli penězům (Věra má totiž ráda oblečení). Jednoho dne Petr pustí staršího pána sednout v trolejbusu, ten mu za jeho ochotu daruje zvoneček, na který když zazvoní, tak stařec přijde a splní mu tři přání. Petr první dvě přání rychle promarní, protože jenom zkouší, jestli se opravdu vyplní (aby nemusel v ten den pracovat a aby se trefil do terče na stánku). Jako třetí přání si ale přeje spokojený život. Přání se mu splní, dostane sám od sebe nový byt, povýšení, auto nebo dovolenou, Petr je ovšem ze všech okolností dost nervózní. Jeho kamarád Karel je jeden den v televizi v soutěži o nové šaty a začne mluvit o šetření peněz. Petra slova zaujmou natolik, že se chce Karla zastat, může ale tak přijít o práci a vše, co díky kouzlu nabral. Na konci filmu vidíme Petra se zvonečkem na stole a rozhodnutím, jestli starce přivolá. Na filmu mě zaujal scénář ve formě hbitých rozhovorů mezi Petrem a Věrou, ale taky rozebírání společenských témat zaobalených do „pohádkového“ motivu – oni totiž ve filmu reálně k pohádce odkazují.

2. Strop (1961, r. Věra Chytilová)

Hlavní hrdinkou je mladá modelka Marta. Seznamujeme se s ní v tomto prostředí, plném oblečení, líčení a účesů, v noci také setkání s přítelem. Ze začátku je nám také představena skrze pózování na satirické komentování od pana Jiřího Sováka. Přes den se Marta setkává se svým bývalým spolužákem Honzou, který žije v domnění, že Marta stále studuje medicínu. Stráví s nimi proto oběd ve vysokoškolské menze (za doprovodu písňě Chlupatý kaktus). Marta se kvůli tomuto setkání dostává do stavu, kdy pochybuje o svém životě a jejímu rozhodnutí věnovat se modelingu. Poté se s Pepou setkávají znovu večer v baru. I přes jejich přemlouvání o návrat do školy místo toho Marta odchází se starším mužem a poté se vydává na noční procházku městem. Její bloudění končí cestou vlakem skrz obilné pole. Ve filmu se velmi často pracuje s odrazem hlavní hrdinky, který nám může naznačovat její duševní přemýšlení a reflektování vlastní osoby – Marta je jako hlavní hrdinka ve filmu nejvíce vystavěna, na druhou stranu přesně nevíme, co se jí honí hlavou.

Černobílá Sylva (1961, r. Jan Schmidt)

Při promítání nového českého filmu s názvem Láska mezi panely vypadne z plátna hlavní hrdinka Sylva. Ta je rozhodnuta vrátit se zpátky do své zednické práce a party Máni Volfové a vydává se hledat tvůrce filmu. Setkává se však s nepochopením, a proto radši odchází se studentem FAMU Porobou. Ten ji seznamuje se svými kamarády, snaží se jí odnaučit její filmové a zednické návyky, po nezdařilých pokusech proto Sylva radši prchá na stavbu dělat to, co umí – zedničinu. Zde se však opět setkává s nepochopením, starý zkušený zedník její metody neuznává a jejich hádku ukončuje až její odvedení zpátky do kina. Tam se s tvůrci filmu rozloučí a vrací se zpátky do plátna, omylem se s ní na stavbě však ocitne také režisér a je zapojen do zednické práce. Film mimo jiné také vyvolává debatu o tom, kdo je pravým autorem filmu a obsahuje mírnou sebereflexi na prostředí FAMU – kde byl film také natočen.

3. Černý Petr (1963, r. Miloš Forman)

Šestnáctiletý Petr dostává šanci pracovat jako učedník v samoobsluze, kde dostane jediný úkol – sledovat podezřele vypadající lidi a kontrolovat je, aby nekradli. Petrovu pozornost jeden muž upoutá, neví ale, jak ho oslovit, proto ho místo toho pronásleduje po celém městě až domů. Petrovo jednání je velmi pubertální, ve filmu se vypráví prostý příběh o klukovi, který moc nikam nezapadá. Seznamuje se se zvláštním a agresivním klukem Čendou a zednickými uční, a taky s Pavlou, o kterou má zájem. Skrze groteskní situace se nám otevírá postava Petra,

který je sice mírně trapný a nedospělý, uvnitř chce ovšem jen touží po tom být oblíbený mezi vrstevníky. Film mi dějově hodně připomíná Lásky jedné plavovlásky, jedná se o jednoduché všední vyprávění s komediálními situacemi řešící těžké období dospívání. Zajímavým prvkem v příběhu je obraz Spící Venuše, který vzbuzuje debatu různých generací, protože i mezigenerační neshody a vztahy je jedno z řešených témat.

4. O něčem jiném (1963, r. Věra Chytilová)

Příběh dvou velmi odlišných žen – profesionální gymnastky Evy a ženy v domácnosti Věry. Srovnání zrovna těchto dvou osob může působit velmi kontroverzně a odvážně, obě dvě se ale dostávají do pozice, kdy jsou uvězněny v nějakém stereotypním režimu a chtějí učinit změny. Obě ženy se i přes okolní příležitosti (možnost po vyhraných závodech uskutečnit své touhy a milenecký vztah s jiným mužem) rozhodnou ve svém zaběhnutém režimu zůstat. Tréninky Evy jsou velmi zajímavě ztvárněny, vzhledem k tomu, že její dějová linka je založena více méně na reálné zkušenosti samotné Evy Bosákové, její gymnastické sestavy jsou snímány velmi stylisticky – jako odraz v zrcadle, kamera vzhůru nohama nebo snímání z ptáčích perspektiv. Autentičnost jim dodává obsazení neherců, jejich gymnastických kolegů, ale také všednost námětu jako pouhé vyprávění ze života dvou odlišných žen. Ve filmu se obraz doplňuje také písněmi Jiřího Šlitra a hlavně hlasem Evy Olmerové.

5. Křik (1963, r. Jaromil Jireš)

Ústřední dvojicí jsou manželé Slávek a Ivana, kteří prožívají významný den – porod jejich prvního dítěte. Tráví ho ovšem odděleně, Ivana je v porodnici a Slávek si vydělává opravováním televizorů. Příběh je vyprávěn pomocí různých útržků vzpomínek na společné chvílky. Během filmu je ale Slávek z porodu čím dál více nervózní, tady se ve filmu stírají vzpomínky a realita do jedné občas těžko rozeznatelné halucinace. Slávek dále obchází své klienty, během toho se marně snaží dotelefonovat do porodnice. S neúspěchem nakonec dojde domů a usne, zdá se mu ale, že slyší křik narozeného dítěte. Proto se tajně vplíží do nemocnice a vidí jejich nově narozenou dceru, do Ivanina pokoje však nevstoupí. Film je plný vizuálně zajímavých prvků, například přestřihávání mezi lesem nebo sochami se scénami hlavních postav, nebo pohybující se fotografie v albu. Díky zajímavému snímání kamerou navíc film občas působí až dokumentaristicky, ale také autenticky. Navíc řeší téma zkaženého světa.

6. Pražské blues (1963, r. Georgis Sklenakis)

Student medicíny Omar už má skoro dostudováno a rád by se vrátil zpět do své rodné Afriky, nakonec se ale rozhodne zůstat v Praze kvůli práci na klinice. Jednoho dne, když jede autobusem, zahlédne přes okénko černošskou dívku. Po nějaké době se náhodou setkají znovu, kdy se můžou i reálně seznámit – dívka se jmenuje Mariama a bude studovat v Praze. Vezme ji s sebou do klubu, kde hraje v jazzové skupině na basu. Omar dodělá všechny zkoušky a oslavovat jde na večírek, má však špatné svědomí, protože Mariamě zatajil, že zůstává v Praze a neodjíždí do Afriky. Když se s ním ale Mariama přijde na večírek rozloučit, po jejich setkání se Omar rozhodne do Afriky odjet a uvědomuje si také, že se do Mariamy zamiloval. Snímek je prolínán jazzovou hudbou a vystoupeními na basu, ale také pohledy na zimní Prahu. Film také klade důraz na kontrasty v obrazu. Zároveň se mu daří vyvolávat debatu o zahraničních studentech v Praze.

7. Letos v září (1963, r. František Daniel)

Hlavní hrdinka Hanka je šestnáctiletá dívka, která si prožívá období dospívání a začíná toužit po vztahu. Zamiluje se do staršího studenta Pavla. Pavel o ni zájem má, jenomže kvůli jeho stydlivosti se s ní nedokáže sblížit, navíc spolu tráví čas i s jinými přáteli. Jeden večer se ale dokážou setkat jen sami dva a jdou spolu do planetária. Pavlův pokus políbit Hanku skončí neúspěšně, jelikož se mu dívka vyvleče z rukou a uteče. Oba jsou z této situace dost smutní, Pavlovi jeho malá sestra vysvětlí Hančiny pocity a Hanka si uvědomí, že má Pavla opravdu ráda. Hanka se rozhodne Pavla najít, když se jí to podaří tak ho políbí. Zajímavým faktem je, že slyšíme vnitřní monology obou hlavních protagonistů. Vyznačuje to jejich vzájemnou rozpačitost, hlavně ale mladiství pohled na svět hlavní hrdinky jakožto teenagerky. Hlavně slyšíme její rozpačitý vztah k mužům (jsou všichni stejní a chovají se jako děti), zároveň má ale slabé místo pro Pavla.

8. Případ Barnabáš Kos (1964, r. Peter Solan)

Hlavní hrdina Barnabáš Kos je součástí orchestru, hraje ovšem na nejméně důležitý nástroj – triangel. Nějakou náhodou mu ovšem přijde oznámení, že se stal ředitelem orchestru. Barnabáš si svou úlohou není úplně jistý, nabídku však odmítnout nemůže. Jakmile se do práce pustí, zjistí, že jde všechno jednoduše a lidi okolo něj mu vyhovují, i když své práci pořádně nerozumí. Barnabáše jeho nová funkce úplně změní, stane se najednou drsným vůdcem, kterého lidi na oko respektují a rozhodne se přeskládat si orchestr k obrazu svému. Rozhodne se realizovat svůj sen zahrát velký koncert, kde bude sólo na triangel. Jeho finální vystoupení se i přes námitky dirigentů uskuteční, úspěch u diváků ale nemá. Barnabáš je nakonec z orchestru vyhozen úplně. Vizuál je zajímavý hlavně hrou světla a stínu a kontrastů. Centrální myšlenka je ovšem velmi nadčasová, jak se téměř bezvýznamný člověk může nechat opít mocí a zároveň může reflektovat tehdejší systém v Československu.

9. Intimní osvětlení (1965, r. Ivan Passer)

Film pojednává o setkání hudebníka Karla a jeho bývalého spolužáka Petra z hudební školy, který přijel i se svou přítelkyní Štěpou. Petr se Štěpou se ocitnou v nedostavěném domku, ve kterém mimo Karla žije také jeho manželka se třemi dětmi, tchýně a tchán. Celým filmem nás provází příprava na amatérský koncert symfonického orchestru, v průběhu se ale nějaká větší zápletka nestane – jedná se spíše o shluk událostí, kde jsou od sebe velmi odlišní lidé na jednom místě. Je vyprávěn odlehčeným a lehkomyšlným způsobem, kdy je na hlavním místě humor a ironie (všední vyprávění se nese ve stylu podobným Miloši Formanovi) a děj je vlastně spíše shluk různých komediálních situací reflektující jejich odlišné osobnosti. Důležitým aspektem filmu je také hudba, která nám sice nic důležitého nevypráví, jednotlivé postavy k ní ale mají odlišný vztah (Karel ji bere velmi vážně, zatímco ostatní mají hudbu spíše pro zábavu) a variace na melodie nám můžou ustanovit atmosféru ve filmu.

10. Lásky jedné plavovlásky (1965, r. Miloš Forman)

Hlavní hrdinka Andula je dívka žijící na internátě, která hledá lásku. V jejích městě totiž žije výrazně více žen, než mužů. Film zobrazuje její nezdary a příběhy v romantickém životě. Na taneční zábavě skončí v obklopení tří postarších mužů, kteří jsou z její přítomnosti okouzleni, ona však nakonec stráví noc s klavíristou Mílou. Její naivní představa o tom, že by to s chlapcem mohlo vyjít, je ovšem zničena na návštěvě jeho rodičů, kde vyplyne na povrch, jaký je Míla bezohledný a lehkomyšlný. Po návratu na internát vypráví kamarádce, jací jsou jeho rodiče milí a jak se tam určitě vrátí. O naivní Andule Forman vypráví opět groteskním způsobem, nad tímto filmem ale během sledování visí jakési imaginární trapno, které na

nějakého diváka poté nemusí působit tak mile a sladce. Stejně jako v Černém Petrovi se ve filmu nachází i téma různých generací, starší generace představena Mílovými rodiči (jako nejvíc průměrně působícími rodiči vůbec).

11. O slavnosti a hostech (1966, r. Jan Němec)

Příběh začíná na louce, kde se na pikniku setkává skupina přátel. Jejich postavy jsou konstruovány velmi stereotypně, že by se daly popsat přídavnými jmény. Po jídle se všichni vydávají na oslavu, jsou však zastaveni skupinou zvláštních mužů v čele s Rudolfem, který se jich ptá na zvláštní otázky a rozděluje je do skupin – v takové situaci se také ukazují i všechny charakteristiky postav. Po příchodu Rudolfova otce, pořadatele oslavy, se všichni shodnou na tom, že tento výsledek byl pouze žert, a pokračují na oslavu. Na slavnosti se nachází spousta hostů, jeden však chybí – manžel z ústřední šestice se rozhodl prostor opustit, protože se mu tam zkrátka nelíbilo. Hostitele tento fakt velmi pohorší, a tak za manželem posílají smečku divokých psů a ozbrojené muže, kdy ke konci filmu slyšíme pouze štěkot psů. Filmem nás provází spousta blízkých záběrů na obličeje hlavních postav. Němec nám strukturovanými postavami dává náhled do společnosti, kde jsou nastavená nějaká pravidla a lidi se podle toho chovají odlišně (od těch co odcházejí až po ty, kteří se snaží mocnějším zavděčit) Původně lehkomyšlný film se tak mění ve filozofické drama.

12. Sedmikrásky (1966, r. Věra Chytilová)

Hlavní hrdinky, Marie a Marie, jsou mladými dívkami se specifickým životním stylem – dělají si co chtějí, zahrávají si s muži a živí se zásadou, že se na světě všechno jen zkaží. Skrze množství různých scén a výjevů se nám ukazuje jejich destruktivní povaha, ale taky rozjímání o světě nebo jak žijí bez úplných zábran. V samotném finále filmu se ocitají ve velkém sále s připravenou hostinou. Obě se v jídle začnou hrabat, jedí ho, házejí po sobě, rozbíjejí talíře a po houpání na lustru skončí ve vodě, ze které se dostanou jen když slíbí, že už nebudou zkažené. Dívky zpět v místnosti s hostinou po sobě uklízejí, opravují zničené škody a opakuje si, že budou hodné a šťastné. Film může být čten jako vícero různých významů, samotný proces destrukce je ale ve filmu výrazně zdůrazněn i skrze obraz. Vizuál je neskutečně výrazný – barevné výjevy, inscenace a kostýmy hlavních hrdinek jsou důležitou částí filmu podporující jeho feministický podtext.

13. Hotel pro cizince (1966, r. Antonín Máša)

V Hotelu Svět byl zavražděn básník Petr, skrze jeho zápisky z deníku nám přibližuje, jaké události k vraždě mohli vést. Petr do hotelu přijíždí, aby se tu setkal se svou láskou Veronikou, nezvládá ji ovšem najít. Celý personál se chová velmi podivně, po jeho rozporu s číšníkem je přemístěn do horšího pokoje. Mezitím začne trávit čas s jinými hosty, později nakonec Veroniku najde, chová se ale úplně jinak než by očekával. Veronika své city k Petrovi zpochybňuje, spíše tráví čas s členy personálu. Petr se zvládne skoro se všemi v hotelu rozhádat. Kuchař se mu ovšem přizná ke své homosexualitě, obává se že to Petr prozradí a tak se ho pokusí uškrtit. Petr už k Veronice nic necítí a v hotelu ho nic nedrží, rozhodne se tedy odjet. Poslední noc před odjezdem je zavražděn ubodáním. Zajímavá kombinace více filmových stylů a žánrů – psychologickou hru doplňují odkazy na němé filmy, nebo expresionistické kontrasty. Velmi výrazným prvkem tohoto filmu je prakticky celá mizanscéna a vizuál, pečlivě je ovšem zařízen celý hotel do secesního stylu, který dobře doplňuje zvláštní atmosféru, kterou film udržuje.

14. Mučedníci lásky (1966, r. Jan Němec)

Tento film je vizuálně výrazný, je zde patrný silný vliv Ester Krumbachové. Spousta záběrů je pečlivě stylizovaná a případně symetrická – jelikož se ve filmu téměř nemluví, vizuál a poetika je mnohem důležitější. Skládá ze tří povídek. První jménem Pokušení manipulanta je o mladém muži, který prochází městem a všude kolem něj jsou zamilovaní lidé. On se snaží svojí osamělosti vzdorovat a seznámí se tak s mladou dívkou, z jejich setkání ale nakonec bohužel nic nevyjde. Druhý příběh Nastěnciny sny vypráví o Nastěnce, dívce která pracuje jako umývačka nádobí a představuje si, jak prožívá různá romantická setkání (na motivy lidí, se kterými se reálně setkává). Třetí příběh Dobrodružství sirotka Rudolfa je o Rudolfovi, který se náhodou dostane na bohatý večírek do velkého domu. Všichni jsou tu opilí a odsuzovační, on se tu ale setkává s milou dívkou, která mu nabídne setkání další den. Druhý den však už v domě není. Práce s neherci typická pro novou vlnu je zde zastoupena například i hudebníky Martou Kubišovou nebo Karlem Gottem.

15. Konec srpna v hotelu Ozon (1966, r. Jan Schmidt)

Osm dívek v čele se stařenou putují vylidněnou postapokalyptickou krajinou, zničenou jadernou válkou, za účelem přežít a snažit se obnovit lidskou civilizaci. Během putování narazí na starý polorozpadlý hotel Ozon, ve kterém přebývá jen starší muž. Ten v hotelu přežívá na své zásobě konzerv. Stařena v hotelu Ozon umírá, proto se dívky rozhodnou se své cestě pokračovat sami dál, chtějí si ale vzít s sebou jeho gramofon a desky. On jim s námitkou, že jsou zdivočelé, odmítne dát, proto se ho rozhodnou zabít a odchází. Celý film prolíná ponurá alegorická atmosféra, doplněná u dramatickou hudbou při pohledech na prázdné prostory. Mladé dívky jsou velmi emancipované, na rozdíl od starších se z nich ale už vytratila lidskost a cit. Ve filmu se spojením s nimi taky rozebírá mezigenerační rozdíl, kdy je stará generace ještě rozněžněná a citlivě vzpomíná na dobu před jadernou válkou, mladé dívky ale nedokážou tuto touhu pochopit.

16. Soukromá vichřice (1967, r. Hynek Bočan)

Áda Vinš je v dlouholetém manželství s Jožou, jejich vztah se stává ovšem velmi stereotypním. Podobně je na tom i jeho kolega z práce Standa, který udržuje lehkovážný vztah s dívkou Bohunkou. Jednoho dne se však Áda setká s Bohunkou, která přijme jeho nabídku na výlet do přírody. Jako zkušený romantik Áda Bohunku ohromí, jejich vztah se stane natolik vážným, že se spolu nastěhují do chaty. Díky tomuhle pobytu však nastává zánik jejich vztahu, nakonec si Standa Bohunku z chaty odveze. Později se vše vrací zpátky do zajetých kolejí ústředních dvou párů. Film pojednává hlavně o stereotypnosti vztahu a nebezpečí těchto stereotypů. Tohoto dosahuje pomocí repetitivnosti, opakováním scén a dialogů. Postavy životem spíše proplouvají, jejich životy jsou plné nudy a působí to, že jejich hlavním zdrojem zábavy je hraní karet. Zajímavé je i zasazení do příběhu postavu Václava Neckáře (i když jen na pár minut).

17. Spalovač mrtvol (1968, r. Juraj Herz)

Jeden ze stylisticky nejzajímavějších českých filmů vůbec, už jen podle úvodních titulků. Hlavní postavou je Karel Kopfrkingl s jeho rodinou, manželkou Marií neboli Lakmé, dcerou Zinou a synem Milim. Jednoho večera se setká na večírku se svým kamarádem z války, Walterem Reinke. Čím víc tráví Kopfrkingl čas s Reinkem, tím více začne být posedlý německou ideologií a začíná se měnit v psychopatického udavače všech svých známých a trávením času v krematoriu. Když se dozví, že jeho milovaná Marie je z části židovka, rozhodne se ji nemilosrdně zabít. V jeho šíleném stavu pokračuje i zabitím syna, dcera mu před zabitím

uteče. Koprkingl se tak vydává na misi zachránit svět a osvobodovat duše židů jejich spalováním. Filmu vládne smysl pro detail, symboliku a symetrii. Používání blízkých záběrů, film je pak díky širokoúhlému objektivu zdeformovanější, to umožnilo vzhled připomínající expresionismus, také odrážející také duševní stav hlavního hrdiny. Snímek je vizuálně také dost surový a používá hororové prvky, balancuje to však tak nahnaným extrémem, že může působit humorně.

18. Slávnost v botanickej záhrade (1969, r. Elo Havetta)

Barevná komedie o malé slovenské vesnici během jejich slavností. Do slovenské vesnice ve vinařské oblasti přijíždí Pierre, francouzský muzikant, kde se právě oslavuje nadcházející svatba. Vidíme jednu komediální příhodu za druhou, postupně se také seznamujeme s významnými obyvateli a jejich vztahy mezi sebou. Všichni jsou velmi svobodní, šťastní a divocí. Ke konci všichni obyvatelé dojdou k závěru, že budou spíše pracovití a usměrnění. Z filmu srší radost, láska a jakási bujarost, která může v případě postav přecházet do až destruktivního chování. Pod povrchem barevné chaotické fantazijní grotesky skrývá myšlenky s různou možnou interpretací, podobně jako například *Sedmikrásky* (1966) - stylem mi vlastně hodně připomíná Věru Chytilovou, na pohled krásně doplněno o prostředí rozkvetlé přírody. Obzvláště odlišuje se používáním ilustrací a barev, ale taky zajímavých postupů jako třeba popisky u postav, pohled skrze dalekohled anebo záběry na krajinu z dálky. Pracuje také s promyšleným obrazem, mizanscénou a častou symetrií.

19. Vtáčkovia, siroty a blázni (1969, Juraj Jakubisko)

Jorik, Andrej a Marta se jednoho dne rozhodnou, že svět je ošklivý a že se v něm jdá přežít jedině, když si budou hrát na blázny. V tomto bláznivém stavu se snaží stále nějak bizarně zabavovat a vytvářet nové šílené plány, u kterých můžou zůstat mimo realitu. Jejich střelené chování a absurdní situace je dostává tak mimo realitu, že jsou možná opravdu úplně šťastní. Během toho vzniká mezi nimi milostný trojuhelník. Jejich bláznovství se ovšem začíná měnit v reálný psychický stav, které nakonec dovede Jurika až k zabití Marty. Na úplném konci se rozhodne připevnit si lano s těžkou sochou kolem krku, zapálit se a skočit do řeky. Výrazné estetické ztvárnění obsahuje spoustu přiblížených záběrů na obličej, ale také experimentování s kamerou a širokoúhlým objektivem nebo rámem. Výrazné jsou i kostýmy, které důmyslně pracují s barvou – zabarvování záběrů do žluta nebo modra podle aktuálního stavu mezi bláznovstvím a realitou.

20. Vražda Ing. Čerta (1970, r. Ester Krumbachová)

Esteticky a stylisticky výrazný film, který působí silným ženským (až feministickým) dojmem. Hlavní hrdinka bez jména, ztvárněná Jiřinou Bohdalovou, touží po společnosti muže. Jednoho dne jí zavolá její přítel z mládí, Ing. Bohouš Čert. Uvaří mu velmi pečlivě připravenou večeři a tak začíná jejich pofidérní vztah – ona, která se dává záležet na vzhledu a detailech a Bohouše, který se chová jako nevychovaný pitomec, který cituje Freuda. Ona mu všechny věci velmi odpouští, dostávají se však do čím dál větších hádek kvůli okolnostem (rozinkám v lednici, okusováním nábytku nebo flirt s její přítelkyní). Hlavní hrdinku navíc alarmuje záhadný pytel rozinek, který viděla u kartářky. Po zjištění, že je Ing. Čert opravdu čertem a flirt byl reálný, ho hrdinka chytí do pytle s rozinkami, které se pak rozhodne prodávat a vydělávat. Filmem nás provázejí také jakési „intermezza“ vyprávěné hlavní hrdinkou, kde jde vidět, jak moc se před Ing. Čertem přetvařuje. Krumbachová ve filmu otevírá témata vztahu, nebojí se v něm však zasáhnout obě pohlaví, které jsou zobrazené diametrálně odlišně.

SKUPA, Lukáš. *Vadí - nevadí : česká filmová cenzura v 60. letech*. Vydání první. [Praha]: NFA, 2016.

Autor se věnuje tématice cenzury v období 60. letech, jakožto období, který není explicitně na první pohled s cenzurou nějak spojeno. Věnuje se hlavně vývoji cenzury v období „české nové vlny“. Snází se cenzuru také adekvátně rozlišovat podle toho kdo byl zrovna součástí vlády a ČSF a jak funguje jako systém. Základně ji rozděluje na dvě poloviny – před rokem 1965 a po roce 1965.

V prvním zmíněném období navazuje situace u nás na kontroverzi kolem Festivalu v Bánské Bystrici v roce 1959. Ideově-umělecká rada společně s nastoupením Aloise Poledňáka jako ústředního ředitele ČSF (jakožto vlivné osoby v tomto tématu) se postarala o chladné období. V roce 1962 se ovšem začala situace co se týče volnosti tvorby zlepšovat. Autor k cenzuře přistupuje jako poměrně rozvolněnému systému, kde autoři a cenzoři docházeli spíše ke kompromisům, než že by se podnikali nějaké radikální zákazy. Cenzuru přirovnává ke komunikaci mezi oběma stranami. V období 1962–1965 měli tvůrci nové vlny volnost projevu, proto začínají se symbolismem více experimentovat, HSTD byla docela kompromisní a pomáhala spíše upravovat scénáře – což vedlo občas i k lepšímu finálnímu výsledku. Jako cenzor mohl působit i dramaturg, který film mohl průběžně kontrolovat. Filmy expandovaly na západ, jelikož tam tyto experimentální a výrazné snímky sklízely úspěch na zahraničních festivalech, v Česku tak velkou návštěvnost neměly. Kvůli neustále se měnícím podmínkám navíc filmaři občas tvorbu filmu radši odložili, protože očekávali že „svobodné období“ nebude mít dlouhého trvání.

V roce 1965 začali cenzurní orgány vyvíjet nátlak na tvůrce s prosbou o realistickou kinematografii. To bylo ovšem v rozporu se symbolickými filmy, které v tu dobu byly ve vývoji, jako *Sedmikrásky* (1966) nebo *O slavnosti a hostech* (1966). Tyto experimentální filmy se začaly promítat pouze ve filmových klubech a nedostávaly téměř žádnou propagaci. Kritici apelovali na to, že by se měl začít vyrábět „kritický film“, jako ideální socialistickou kinematografii uváděli tvorbu Miloše Formana (který ovšem s cenzurou aktivně pracoval). V roce 1967 přišli v platnost nové zákony o cenzuře a následoval návrat centralizované dramaturgie. Poté se stalo prioritou s filmy expandovat spíše na východ za účelem zisku, jejich kulturní hodnota ovšem nebyla pro ministerstvo důležitá, a tak se dá mluvit o jakési kulturní krizi. Nadchází normalizační období.